

Кафедра менеджменту

Лекції проводить

к.е.н., доц. Ільченко Вікторія Юліанівна

Контактна інформація	v.ilchenko@ntu.edu.ua +380442808438
----------------------	---

Адреса, номер аудиторії	вул. Михайла Омеляновича-Павленка 1, ауд.241
-------------------------	--

Час консультацій	Чт. з 14-30 до 16-00
------------------	----------------------

Практичні заняття проводить

к.е.н., доц. Ільченко Вікторія Юліанівна

Контактна інформація	v.ilchenko@ntu.edu.ua +380442808438
----------------------	---

Адреса, номер аудиторії	вул. Михайла Омеляновича-Павленка 1, ауд.241
-------------------------	--

Час консультацій	Чт. з 14.30 до 16-00
------------------	----------------------

Анотація курсу: формування у студентів фахових компетентностей, теоретичних знань та практичних навичок застосування системного підходу до завдань управління та прийняття рішень, до дослідження складних явищ і процесів у соціально-економічних системах.

Предметом вивчення є системи навколишнього світу на основі системного підходу, найбільш загальні характеристики систем, методологія та методи системного аналізу для дослідження та вирішення складних техніко-економічних проблем, які виникають у соціально-економічних системах під час практичної діяльності людини.

Міждисциплінарні зв'язки: викладення матеріалу пов'язане з вивченням наступних освітніх компонентів: філософія, дослідження операцій, моделі і методи прогнозування, теорія організації, менеджмент, маркетинг, логістика.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1 Основи системології

Тема 1 Виникнення і розвиток системних уявлень

Сутність та основні характеристики системності. Історія розвитку системних уявлень. Виникнення і розвиток науки про системи. Напрями розвитку сучасного системного мислення.

Тема 2 Основні поняття теорії систем і системного аналізу

Визначення терміна «система». Зовнішнє середовище, мета системи. Поняття про елемент, підсистему, функцію системи. Види зв'язків у системах. Характеристика зворотного зв'язку та його видів. Види структур системи та форми їх уявлення. Поняття, що характеризують функціонування та розвиток систем: стан, поведінка, рівновага, стійкість та розвиток.

Тема 3 Види та властивості систем

Класифікація систем. Складні та великі системи. Суспільство як система. Особливості соціальних систем. Властивості систем.

Тема 4 Життєвий шлях систем

Цикл життя систем. Особливості циклу життя природних і штучних систем. Криза як закономірний стан розвитку системи. Хаос та його роль у розвитку систем.

Модуль 2. Системний аналіз та моделювання.

Тема 5 Основи системного аналізу

Поняття "системний аналіз" та його специфічні особливості. Предмет та області застосування системного аналізу. Методологія системного аналізу. Застосування принципів системного аналізу до дослідження соціально-економічних об'єктів. Синергетичний підхід до дослідження соціально-економічних систем.

Тема 6 Моделювання систем

Моделі систем і моделювання. Функції та властивості моделей. Основні етапи побудови моделей систем. Рівень абстрагування при описуванні систем. Класифікація моделей систем. Класифікація моделей за призначенням та формою подання об'єкта. Методи математичного моделювання: імітаційне, інформаційне, ситуаційне.

Тема 7 Методи системного аналізу

Класифікація методів системного аналізу. Якісні методи, що використовуються системним аналізом. Методи формалізованого представлення систем.

Методи контролю: Методи поточного контролю: поточне тестування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань. Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

Джерела для вивчення курсу –

1. Електронний ресурс бібліотеки НТУ: <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
2. Віртуальне середовище навчання (Google classroom).
3. Доступ до матеріалів щодо анотації лекцій, тематики та методичних вказівок до практичних робіт, самостійної роботи, питань до модульних контрольних робіт, підсумкового контролю тощо можна отримати за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1YkFU1XRMll0qSJrAJC9bOsabSXuaXb70?usp=sharing>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення курсу розраховується з використанням наступних категорій

Поточне, підсумкове тестування та самостійна робота (максимальна кількість балів)										Зал ік	Підсумко вий контроль (максима льна кількість балів разом)
Модуль 1					Модуль 2						
Відві дуван ня	Акти вність	Вико нанн я СРС	Поточ ний контр оль	Моду льні й контр оль	Відві дуван ня	Акти вність	Вико нанн я СРС	Поточ ний контр оль	Моду льні й контр оль		
Семестр VI											
4	9	5	5	7	6	7	6	4	7	40	100

Критерії оцінювання http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf.

Політика несвоєчасної здачі роботи. поточні та підсумкові контролі проводяться відповідно до встановлених деканатом графіків. У випадку неявки здобувача вищої освіти на контроль за поважних причин є можливість індивідуального проведення в узгоджений з викладачем термін за наявністю дозволу деканату.

Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

Заніжені завдання. При здачі роботи без поважної причини пізніше встановленого терміну оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасної здачі роботи.

Політика переоцінки. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів семестрового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Перескладання семестрового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Вільне відвідування лекційних занять можливе лише за дозволом декана факультету. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних, семінарських і лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до семестрового контролю. За рішенням декана факультету буде надана можливість виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення семестрового контролю).

Плагіат, академічна доброчесність http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennyanu_dobroch.pdf.

Порушенням академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй учинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови, списування, використання

недозволені допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «0» балів («незадовільно»).

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправильне використання ноутбуків чи кишенькових пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати відповідні дії. В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Студенти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Для студентів з обмеженими можливостями або особливими потребами слід звернутися до деканату та обговорити з викладачем питання організації навчання якомога раніше.

При виникненні у студента проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню (напружені стосунки, посилене занепокоєння, вживання заборонених речовин, почуття слабкості, труднощі з концентрацією уваги та/або відсутність мотивації) слід звернутися до медичного пункту, що розташований в будівлі гуртожитку №3 за адресою вул. Бойчука, 36.

Свої скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати електронною поштою за адресою: general@ntu.edu.ua, або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет. E-mail звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Зв'язок з викладачем: e-mail: v.ilchenko@ntu.edu.ua тел.: +380442808438

Рекомендована література:

Основна:

1. Гайдес М.А., Загальна теорія систем (системи і системний аналіз). Вінниця: Глобус-прес, 2005. 201 с.
2. Дудник І. М. Вступ до загальної теорії систем. Київ: Кондор, 2009. 205 с.
3. Згуровский М.З., Панкратова Н.Д. Основи системного аналізу. Київ: Видавнича група BVH, 2007.
4. Ладанюк А.П. Основи системного аналізу: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 176 с.
5. Лесечко М.Д. Основи системного підходу: теорія, методологія, практика: Навч. посіб. Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2002. 300 с.
6. Сорока К.О. Основи теорії систем і системного аналізу: Навч. посібник, 2-ге вид. Харків: Тимченко, 2005.
7. Сурмин Ю.П. Теорія систем и системний аналіз: Учбов. посібник. Київ: МАУП, 2003. 368 с.
8. Чорней Н.Б., Чорней Р.К. Теорія систем і системний аналіз. Київ: МАУП, 2005. 256 с.
9. Шарапов О.Д., Терехов Л.Л., Сіднев С.П. Системний аналіз. Київ: Вища школа, 1993.
10. Ільченко В.Ю. Маркетингові дослідження ринку методами системного аналізу. *Тенденції розвитку теорії і практики управління організаціями: монографія* / за ред. проф. О.М. Ложачевської. Київ, 2018. С. 105-119.
11. Ільченко В.Ю., Петровська С.І. Підходи до оцінювання якості міських пасажирських перевезень автомобільним транспортом. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. №3 (20). С. 219 – 226. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/35.pdf
12. Ilchenko V., Bondarenko V., Koroliova O., Petrovska S., Kumar R. Effect of Emerging Technology on Enhancing the Environmental Condition of Urban Areas: A Case of Ukraine. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29, No. 6s. P. 1101-1108. URL: <http://sersec.org/journals/index.php/IJAST/article/view/9197>. Scopus

13. Бакалінський О.В., Ільченко В.Ю., Зарбалізаде Е. Сучасні підходи до визначення сутності споживчої цінності послуги. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Випуск 54. С. 68-74. DOI: <http://doi.org/10.32843/bses.54-10> URL: http://bses.in.ua/journals/2020/54_2020/12.pdf
14. Смагін В.Л., Ільченко В.Ю., Дяченко Т.О. Аутсорсинг як сучасний інструментарій ефективного розвитку економічних систем в умовах глобалізації. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник*. 2021. Вип. 2 (49). С. 150-161. DOI: <http://doi.org/10.33744/2308-6645-2021-2-49-150-161>. URL: <http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/49/150-161.pdf>
15. Ilchenko V., Bondarenko V., Zhelezniak K., Petrovska S., Reznik N. Assessment of the Competitiveness of Travel Agencies in Ukraine: Methodological Tools. *The Importance of New Technologies and Entrepreneurship in Business Development: In The Context of Economic Diversity in Developing Countries. ICBT 2020. Lecture Notes in Networks and Systems Lecture Notes in Networks and Systems*. 2021. Vol. 194. P. 742–753. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-69221-6_56 Scopus
16. Ільченко В.Ю., Хобта М.О., Разводовська В.О., Гребельник М.М. Моделювання системи екологічного менеджменту інноваційно активних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 1. С. 34–40. DOI: [10.32702/2306-6814.2022.1.34](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.1.34). URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2022.pdf
17. Іванов В.Б., Ільченко В.Ю., Литвишко Л.О., Разводовська В.О., Гребельник М.М. Моделювання системи управління еко-кластеру в умовах глобалізації та COVID-19. *Ефективна економіка*. 2022. №1. DOI: [10.32702/2307-2105-2022.1.72](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.72). URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9881>
18. Компанець К.А., Ільченко В.Ю., Хобта М.О. Застосування системного аналізу в дослідженні ризиків природоохоронної діяльності автотранспортних підприємств. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. №2. С. 174-187. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-174-187](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-174-187). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/наука/article/view/1048/1047>
19. Bakalinsky O., Ilchenko V., Zarbalizade E., Zaplitna T. Monetary Factors of Suburbs Residents' Transport Behavior Change: Experience of Ukraine. *International Conference on Sustainable Innovation in Mechanical Engineering*. 2022. Volum 2413, P. 040010-1-040010-7. URL: <https://doi.org/10.1063/5.0079729> Scopus
20. Ільченко В.Ю., Кобець С.П., Джегур Г.В., Бондар В.Ю. Оцінка та прогнозування ефективності управління інноваційним потенціалом підприємства в умовах активізації ЗЕД, глобалізації, міграційної кризи та фінансово-економічних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. №2 (249). С. 48-54. URL: <http://ndiime.org/wp-content/uploads/2022/06/2-2022.pdf>
21. Смагін В.Л., Ільченко В.Ю., Малахова Ю.А., Заплітна Т.В. Дослідження інституціональних закономірностей розвитку фінансового ринку в нерівноважних економічних системах. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник*. 2022. Вип. 2 (52). С. 257-268. DOI: [10.33744/2308-6645-2022-2-52-257-268](https://doi.org/10.33744/2308-6645-2022-2-52-257-268). URL: <http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/52/UKR.htm>
22. Bakalinsky O., Ilchenko V., Khmylievska V., Petrovska S. Total Management of Customer Service Value - A Tool for Sustainable Changes in Service Behavior: Ukrainian Experience in Suburban Passenger Traffic. *Sustainable Finance, Digitalization and the Role of Technology. ICBT 2021. Lecture Notes in Networks and Systems*. 2023. Vol 487. P. 803-817. https://doi.org/10.1007/978-3-031-08084-5_58 URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-08084-5> Scopus
- Електронні ресурси:**
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
25. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова. Режим доступу: <http://www.uceps.org>

26. Офіційний сайт Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України. Режим доступу: <http://www.ecos.kiev.ua>
27. Офіційний сайт Інституту агроєкології і природокористування НААН. Режим доступу: <http://www.agroeco.org.ua>
28. Офіційний сайт Інституту глобальних стратегій. Режим доступу: <http://www.igls.com.ua> –
29. База українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: <http://www.lawukraine.com>
30. Офіційний сайт EERC – консорціум економічних досліджень. Режим доступу: <http://www.eurasia.org/eerc/kyiv/>
31. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
32. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки. Режим доступу: <http://www.alpha.rada.kiev.ua>.
33. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича. Режим доступу: <http://www.lib-gw.univ.kiev.ua>